

СВЯТО

Г одинник мчав стрімголов. Величезний дзигар їхав на коліщатках, а маятник гучно відлічував секунди. Офелії не щодня доводилося бачити, щоб меблі такого розміру сунули просто на неї.

— Вибачте йому, люба кузино! — бідкалася дівчина, чимдуж натягуючи повідець. — Зазвичай він більш чемний. На його виправдання, матінка рідко його вигулює. Можна, будь ласка, вафлю?

Офелія сторожко поглянула на годинник. Коліщатка так і стукотіли по бруківці.

— Полити кленовим сиропом? — спитала вона, викладаючи на прилавок хрустку вафлю.

— Не треба, кузино. Щасливої Цокати!

— Щасливої Цокати.

Офелія відповіла непевно й дивилась услід дівчині з величезним дзигарем, що зникла в натовпі. Вона геть не мала настрою відзначати сьогоднішнє свято. Її відрядили до ятки з вафлями просто посеред ярмарку Аніми, де перед очима безперестанку миготіли процесії будильників і годинників із зозулями. Нестримна какофонія цокотіння й вигуків «Щасливої Цокати!» відлунням прокочувалася між високих вікон ярмаркової зали.

Офелії здавалося, ніби всі стрілки оберталися, тільки щоб нагадати їй про те, що вона воліла б не згадувати.

— Два роки й сім місяців.

Офелія поглянула на тітку Розеліну, яка кинула ці слова, як гарячі вафлі на прилавок. Цоката і їй навіювала кепські думки.

— Гадаєш, *мадам* відповідь на наші листи? — прошипіла тітка Розеліна, орудуючи лопаткою. — Ой, певно, *мадам* має важливіші справи.

— Ви несправедливі, — сказала Офелія. — Найпевніше, Беренільда намагалася з нами зв'язатися.

Тітка Розеліна поклала лопатку у формочку для вафель і витерла руки об фартух.

— Авжеж, несправедлива. Після подій на Полюсі мене б не здивувало, що Настоятельки перешкоджають нашому листуванню. Та не варто було скаржитися при тобі. Ти за два роки й сім місяців отримала ще менше новин.

Офелія не хотіла говорити про це. Від самої думки складалося враження, ніби вона проковтнула стрілки з циферблата. Дівчина схопилася пригостити ювеліра, увішаного найгарнішими годинниками.

— Агов, агов! — розгнівався він, коли ті заходилися ревно клацати кришками. — Де ж ваші манери, панове? Хочете повернутися до крамниці?

— Не сваріть їх, — попросила Офелія. — Це я на них так впливаю. Сиропу?

— Вафлі вистачить. Щасливої Цокати!

Офелія почекала, поки він відійде, і поставила на стіл пляшку сиропу, яку мало не перевернула.

— Дарма Настоятельки довірили мені святкову ятку. Я всього-на-всього видаю вафлі, які сама не можу готувати. Ще й пів дюжини впустила на землю.

Патологічною незграбністю Офелія славилася на всю родину. Ніхто б не ризикнув попросити в неї кленового сиропу, коли навколо метушиться скупчення годинників.

— Неприємно це визнавати, але цього разу я на боці Настоятельок. На тебе глянути страшно! На мою думку, тобі корисно чимось зайняти руки.

Тітка Розеліна суворим поглядом уп'ялася у виснажене обличчя племінниці, зблідлі окуляри й заплутану косу, яка не піддавалася гребінцям.

— У мене все гаразд.

— Ні, не гаразд. Ти не виходиш із дому, їси казна-що та спиш казна-коли. Ти навіть до музею не повернулася, — поважно додала тітка Розеліна, ніби це тривожило її найбільше.

— Узагалі-то я туди заходила, — заперечила Офелія.

Вона поспішила до музею після повернення з Полюса одразу по тому, як зійшла з дирижабля, навіть не записавши додому валізи. Хотіла на власні очі побачити спорожнілі вітрини, де раніше була виставлена колекція зброї; спорожніле склепіння, де містилися військові літаки; спорожнілі стіни, колись прикрашені імперськими стягами, і спорожнілі ніші, де стояли парадні обладунки.

Вона вийшла в розпачі й більше ніколи туди не поверталася.

— Це вже не музей, — прошепотіла Офелія крізь зуби. — Розповіді про минуле без розповідей про війну — брехня.

— Ти *чтиця*, — урвала її тітка Розеліна. — Ти ж не сидітимеш склавши руки, поки... поки... Одне слово, ти повинна рухатися далі.

Офелія прикусила язика, щоб не відказати, що вона не сиділа склавши руки й не хотіла рухатися далі. Останні кілька місяців дівчина, не встаючи з ліжка, багато досліджувала, повністю занурившись у праці з географії. Їй потрібно було вийти *назовні*, от тільки нагоди не випадало. Принаймні поки за нею наглядали Настоятельки.

Поки за нею наглядав Бог.

— Краще б ми залишили твій годинник удома на час Цокати, — несподівано мовила тітка Розеліна. — Він бентежить решту.

Часоміри саме вишикувалися перед прилавком. Офелія інстинктивно поклала руку на кишеньку й махнула циферблатам, щоб цокотіли деінде.

— От тобі й Аніма. Носиш розлагоджений годинник — готуйся пізнати осуд його побратимів.

— Треба було вилікувати його в годинникаря.

— Я пробувала. Він не зламаний, просто дуже схвилюваний. Щасливої Цокати, дідусю.

З натовпу вигулькнув двоюрідний дідусь, закутаний у зимове пальто. Його вуса набралися талого снігу.

— Еге, зі святом, цок-цок і все таке, — пробурмотів він, зайшов одразу до ятки й узяв собі гарячу вафлю. — Весь цей веремій курям на сміх! Свято столового срібла, Свято музичних інструментів, Свято черевиків, Свято капелюхів... Щороку до календаря пхають новий празник! От побачите, скоро відзначимо Свято нічних горщиків. Як я був молодий, ніхто так предмети не балував. Потім ще дивуються з їхніх витребеньок. Сховай це хутко, — раптом прошепотів він, простягаючи Офелії конверт.

— Знайшли ще один?

Коли Офелія поклала конверт до кишені фартуха, її серце забилося сильніше, ніж годинники на святкуванні.

— Ще й неабиякий, доню. Надибати їх не так уже й важко. А от зробити це потай від Настоятельок — інша річ. Вони нишпорять за мною, майже як за тобою. Пильнуй, — пробубонів старигань, витираючи вуса. — Я бачив тут Доповідачку з тією бісовою куріпкою.

Тітка Розеліна слухала розмову, зціпивши зуби. Вона прекрасно знала про їхні хитрощі та, хоч і не схвалювала такого зі страху, що Офелія знову втрапить у халепу, часто ставала співучасницею.

— Тісто на вафлі майже скінчилося, — промовила вона сухо. — Принеси мені ще, будь ласка.

Офелію не довелося прохати двічі. Вона пробралася до холодного, проте прихованого від зайвих поглядів продовольчого складу, заспокоїла схвилюваний шалик на гачку, пересвідчилася, що поряд нікого не було, і розкрила дідів конверт.

Усередині лежала поштівка.

Напис мовив: XXII Міжродинна виставка. Судячи зі штампа, їй було понад шістдесят років. Як поважний архіваріус, двоюрідний дідусь мав зважитися на великий ризик, щоб дістати листівку. Та Офелію цікавила світлина. На чорно-білому зображенні, розцяцькованому яскравими кольорами, видно було виставкові підмостки й екзотичні цікавинки в галереях велетенської будівлі, у стократ соліднішої за ярмаркову залу Аніми. Поправивши окуляри, дівчина піднесла поштівку до світла. Вона нарешті знайшла те, що шукала: за вікнами будівлі височіла майже непомітна крізь туман безголова статуя.

Уперше за тривалий час окуляри Офелії забарвилися від почуттів. Двоюрідний дідусь приніс підтвердження всіх її здогадок.

— Офеліє! — крикнула тітка Розеліна. — Тебе кличе мати!

Почувши це, дівчина поспіхом заховала поштівку. Приплив захоплення, що переповнювало її, миттєво поступився розчаруванню. То ще було м'яко сказано. Очікування, нескінченне очікування прогризало діру зсередини. Щодня, щотижня, щомісяця діра лише ширшала. Іноді Офелії здавалося, що вона от-от провалиться всередину самої себе.

Дівчина дістала кишеньковий годинник і з безмежною обережністю відкрила кришку. Бідолашний механізм уже вдосталь настраждався, Офелія просто не могла дозволити собі незграбність. Відтоді як вона забрала годинник із Торнових речей, перш ніж її примусово повернули на Аніму, він не показував часу. Чи, радше, показував забагато. Усі стрілки повертали то в один бік, то в другий, без чіткого наміру: двадцять дві хвилини по четвертій, тридцять вісім хвилин по сьомій, п'ять хвилин по першій... і ані цокотіння.

Два роки й сім місяців тиші.

Офелія не отримувала новин від Торна після його втечі. Ні телеграм, ані листів. Хай би скільки вона не торочила собі, що він не міг ризикувати, виходячи на зв'язок, що його розшукувало не лише правосуддя, а, може, і сам Бог, та все одно марніла.

— Офеліє!

— Іду.

Вона схопила слоїк тіста для вафель і вийшла зі складу. По інший бік прилавка стояла її мати в неймовірно пишній сукні.

— Нарешті моя донька встала з ліжка! Ще трохи — й ти перетворилася б на нічний столик. Щасливої Цокати, люба. Пригостиш малечу?

Мати показала на дітей, які вишикувалися за нею довгою вервечкою. Офелія вгледіла брата, сестер, небожів, племінників і маятниковий годинник з вітальні. Вона б не назвала їх малечею. За останні кілька місяців Гектор так підріс, що майже наздогнав Офелію зростом. Дивлячись на високих дітей із племенистим волоссям і веснянками, дівчина часом сумнівалася, що взагалі належить до цієї родини.

— Я обговорила твою ситуацію з Агатою, — сказала мати, спершись грудьми на прилавок. — Твоя сестра зі мною згодна: мусиш подумати й підшукати собі щось. Вона поговорила із Шарлем, і їх влаштує, якщо ти працюватимеш на фабриці. Лише поглянь на себе, доню! Не можна далі так жити. Ти така юна! Більше нічого не пов'язує тебе... ну... з *ним*.

Мати Офелії промовила останнє слово самими губами. У родині ніколи не згадували Торна, немов то щось сороміцьке. Зрештою і Полус ніхто не згадував. Коли-не-коли Офелії здавалося, ніби пережите їй примарилося, ніби вона ніколи не була лакеєм чи другою казкаркою, чи верховною родинною чтицею.

— Мамо, подякуйте Шарлю й Агаті. Але ні, я не бачу себе в мережарстві.

— Можу взяти її до себе в архіви, — пробурмотів двоюрідний дідусь у вуса.

Мати Офелії так стиснула губи, що її обличчя стало схожим на міхи.

— Ви жахливо на неї впливаєте, дядьку. Минуле, минуле й ще раз минуле! Час дитині подумати про майбутнє.

— Та ну! — гмикнув він. — Хочеш, щоб вона була слухняна, як книжечки в бібліотеці, так? Ще відправ дівча на закудикину гору рвати помідори.

— Я б хотіла, щоб вона спершу поговорила з Настоятельками й Артемідою для різноманіття.

Офелію охопив такий відчай, що вона ненароком простягнула вафлю родинному годинникові.

Хоч горохом об стіну: хай би скільки вона повторювала, що не можна довіряти Настоятелькам, її ніхто не слухав. А як вона хотіла застерегти ще від стількох небезпек! Особливо від Бога. Та Офелія нікому про нього не розказала: ні батькам, які без упину засипали її запитаннями, ні тітці Розеліні, яку непокоїла мовчанка, ні двоюрідному дідусеві, який допомагав із пошуками. Уся родина знала, що в Торновій камері щось сталося — деякі, не вникаючи в подробиці, думали, що до в'язниці запроторили Офелію, — однак ніхто так і не дізнався, що саме. Після того, що дівчина дізналася про Бога, вона просто не могла не мовчати.

Матінка Гільдегарда вбила себе через нього.

Барон Мельхіор убив для нього.

Він мало не вбив Торна.

Саме існування Бога було небезпечною правдою, яку Офелія намірилася зберігати в таємниці стільки, скільки знадобиться.

— Я знаю, що ви піклуєтеся про мене, — нарешті сказала вона, — але це *моє* життя. Я не повинна ні перед ким